

Kdo byl divizní generál Josef Janáček?

Na místním hřbitově, od brány v páté řadě, v pořadí šestý a sedmý, jsou dva hroby vedle sebe s prostými náhrobníky.

Na levém pomníku je čitelný nápis:

Gabriel Janáček

n. 13. 7. 1889 + 2. 9. 1953

Vzpomínáme

O tomto muži by se dal taky napsat článek. Jeho osud i jeho rodiny je ještě mnohým pamětníkům v Sobíňově velmi dobře znám. My se však zaměříme na člověka, který odpočívá vedle něho a to na div. gen. Josefa Janáčka, který byl Gabriela Janáčka, hostinského a rolníka bratr.

Nápis na jeho pomníku je již málo znatelný, ale přece se dal přečíst:

Div. generál Josef Janáček

n. 13.2.1885 + 25. 11. 1954

a jeho syn

Doc. ing. Josef Janáček Dr.Sc.

1930 - 1975

Něco nám o zmíněném generálu zanechali kronikáři Gustav Janáček a František Janáček, v obecní pamětní knize.

Josef Janáček, narozený r. 1885, v Sobíňově čp. 6, po vychození obecné školy v Sopotech jezdil do měšťanky v Chotěboři. Potom studoval hospodářskou školu a jako kadet odešel roku 1914 na vojnu. Na ruské frontě byl zajat, vstoupil tam do legií, kde nabyt znovu důstojnické hodnosti. Prožil celé tažení Sibiří a po návratu do vlasti zůstal věrný vojenskému povolání.

Kronikář G. Janáček o něm zapsal na straně 96...

V roce 1928 dosáhl hodnosti plukovníka a při svém poměrném mládí dosáhne zajisté hodnosti generála. Pro Sobíňov bude to jistě dějinná událost...

V r. 1948 Fr. Janáček, pisatel a pokračovatel kroniky o 20 let později... nyní generál ve výslužbě.

2.

I když Josef Janáček za druhé světové války byl v pensí, přesto jako ruský legionář a vlastenec se nesmířil s nacistickou okupací a spolupracoval v odbojové organizaci Obrana národa. O jeho účasti svědčí ve svých Vzpomínkách Josef Pavliš, pivovarník a taky důstojník čs. armády v záloze, z Libice nad Doubravou a jeho syn František.

Jejich činnost spočívala v rozšiřování ilegálních letáků a publikací s proti německým obsahem. Byly to např. : V boj, Pravda vítězí, Blaničtí rytíři a zachycené projevy představitelů zahraničního odboje, které poslouchali ze zakázaných radiových stanic - Národní osvobození, Londýn, Moskva. Z nich se též dovídali instrukce a zprávy pro svou další práci. Měli za úkol sledovat pobyt a pohyb německých vojsk v okupované vlasti a přes tajné vysílačky posílat zprávy do center v zahraničí.

Mnohé schůzky představitelů proti nacistického odboje z našeho kraje se konaly u Janáčků v hospodě čp. 6.

Pan Pavliš vzpomíná na další odbojáře s kterými měli kontakt - generála Lužu, gen. Medka aj. Z blízké Chotěboře por. Mazance, štm. Bartoně a nadp. Pohanku. Ti byli při květnovém povstání 5. května 1945 krutě umučeni esesáky v Hurtově háji u Věže. O činech důstojníků Obrany národa, později Rada tří by byla celá kniha.

Náš rodák div. gen. Josef Janáček přežil válku. Jeho činnost i účast Pavliše a dalších se před gestapem utajila. Jiní ale na Havlíčkobrodsku byli prozrazeni a vězněni, někteří i popraveni. Zachovala se fotografie na které Jos. Janáček, v důst. uniformě je zachycen v Praze s vojevodcem, maršálem Koněvem po osvobození, v květnu 1945.

Ve výpovědi Fr. Pavliše, syna pivovarníka nacházíme v obsahu... Otec míval četná setkání s odbojáři. Víím dobře, že v Sobíňově se scházel v hospodě Gabriela Janáčka, s generálem Josefem Janáčkem, bratrem hostinského. Na Bílku to byl obchodník Vitejček, ve Studenci navštěvoval vrch. strážmistra Kropáčka. Přicházeli k nám i do pivovaru. Otec s nimi míval tajné rozmluvy za zavřenými dveřmi. Večer k nám přicházeli muži z Libice na poslední zakázaného zahraničního rozhlasu.

Za války jsme rozváželi autem Jeníkovské pivo po okolí obchodníkům a hostinským. Otec tímto rozvozem kryl svou ilegální činnost a mohl tak šířit letáky a předávat různé zprávy.

3.

Já jezdil s ním a musel jsem vždy hlídat venku u auta, abych mohl ohlásit případné nebezpečí, které by vedlo k prozrazení. A taky proto, abych něco nevyslechl a kdyby došlo k zatčení, něco Němcům neprozradil.

Totalitní režim nedovolil mluvit a psát o těchto odbojářích, vlastencích. Tento krátký článek je jenom malou vzpomínkou na vojáka, který byl oddán cele své vlasti a pocházel z naší obce.

Podle archivních záznamů a osobních výpovědí zpracoval:
V lednu, roku 2003 - K.J.S.
